

PRAVILNIK O ŠAHOVSKIH SODNIKIH

1. KATEGORIJE ŠAHOVSKIH SODNIKOV

1. člen

Za pravilno in strokovno izvajanje šahovskih tekmovanj ter enotno uporabo Pravil igre FIDE, statuta in pravilnikov Šahovske zveze Slovenije (ŠZS) se uvaja naziv šahovskih sodnikov.

2. člen

Kategorije šahovskih sodnikov so, začenši od najnižje: šahovski sodnik (S), državni šahovski sodnik (DS), sodnik FIDE (FA) in mednarodni sodnik (IA).

3. člen

Naziv šahovskega sodnika je dosmrten.

2. ORGANIZACIJA ŠAHOVSKIH SODNIKOV

4. člen

Delo in organizacijo šahovskih sodnikov vodi Odbor sodnikov ŠZS (OS).

5. člen

OS ŠZS deluje na podlagi statuta ŠZS in tega pravilnika.

6. člen

Sedež OS ŠZS je na sedežu ŠZS in se lahko spremeni po istem postopku, kot je bil sprejet ta pravilnik.

7. člen

OS sestavljajo 3 člani. Kandidate predlagajo člani ŠZS (klubi), predsednika in 2 člana pa imenuje Upravni odbor ŠZS. OS enega od članov imenuje za tajnika.

8. člen

Mandat članov OS traja štiri (4) leta in se ujema z mandatom organov ŠZS.

9. člen

Predsednik OS sklicuje seje OS in jih vodi ter skupaj s tajnikom izvaja odločitve sestanka. Seje so lahko tudi korespondenčne.

10. člen

Sklepi in odločitve OS so obvezni za vse sodnike.

11. člen

Naloge OS so zlasti:

- verodostojna razlaga Pravil igre FIDE ter pravilnikov in odločitev ŠZS, kolikor so vezane na sodniško dejavnost,
- organizacija seminarjev, tečajev in izpitov za sodnike ter postavljanje in priprava za njihove programe v skladu s tem pravilnikom,

- imenovanje članov izpitnih komisij,
- dodelitev naziva sodnikov in predlaganje kandidatov za FA in IA,
- na zahtevo organov ŠZS nudi strokovno pomoč pri vprašanih iz njegove pristojnosti,
- lahko predlaga glavne sodnike za državne in mednarodne turnirje v Sloveniji, srečanja državnih reprezentanc, pa tudi predlaga sodnike, kadar se pokaže potreba, za tekmovanja FIDE doma in v tujini,
- predlaga pravilnik o sodniških taksah in drugih prispevkih v zvezi z izvrševanjem sodniških dolžnosti, kakor tudi druge normativne akte,
- v skladu s tem pravilnikom vodi disciplinski postopek in izreka kazni sodnikom, ki storijo disciplinski prestop,
- predlaga višino letne članarine,
- vodi evidenco vseh sodnikov,
- opravlja še druge posle, ki mu jih zaupa ŠZS oz. njegovi organi.

3. PRIDOBITEV NAZIVA ŠAHOVSKEGA SODNIKA

12. člen

Naziv šahovskega sodnika si pridobi polnoletni kandidat, ki je opravil izpit za šahovske sodnike in izpolnjuje naslednje pogoje:

- da je član šahovske organizacije najmanj eno leto,
- da je končal osnovno šolo ali drugo ustrezno izobrazbo
- da ima najmanj tretjo šahovsko kategorijo ali enega od FIDE ratingov višjega od 1650 točk
- da je bil pomočnik sodnika na najmanj petih tekmovanjih,
- da ima priporočilo svojega kluba.

13. člen

Naziv državnega šahovskega sodnika se pridobi z opravljenim izpitom na seminarju za državne šahovske sodnike. Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- da ima naziv šahovskega sodnika in v njem staž najmanj 2 leti,
- da ima končano srednjo šolo (5. stopnja) ali vsaj 10 let ustreznih sodniških izkušenj, ki jih mora potrditi OS,
- da je v zadnjih 3 letih bil glavni sodnik ali namestnik glavnega sodnika na najmanj 10 tekmovanjih. Vsi turnirji morajo biti ratingirani za FIDE rating, kandidat pa mora biti vsaj 4 krat glavni sodnik, vsaj 5 tekmovanj mora biti posamičnih, vsaj 1 tekmovanje mora biti ekipno, vsaj 2 tekmovanji morata biti na državnem ali mednarodnem nivoju. Kot primerno tekmovanje se šteje tudi če je bil sodnik na uradnem kontinentalnem ali svetovnem prvenstvu.

Nabor turnirjev mora vsebovati vse tri tipe turnirjev (standardni, pospešeni in hitropotezni šah).

Naziv državnega sodnika lahko pridobi tudi kandidat, ki se je udeležil FIDE sodniškega seminarja in uspešno opravil izpit. V tem primeru izpita za državnega šahovskega sodnika ne potrebuje, mora pa izpolnjevati vse ostale pogoje navedene v tem členu.

14. člen

Naziva FA in IA podeljuje FIDE na predlog ŠZS. Kandidata predlaga OS, potrdi pa UO ŠZS. Poleg pogojev iz Pravidnika FIDE o mednarodnih naslovih mora kandidat izpolnjevati naslednje pogoje:

- 1 leto staža kot državni sodnik z opravljeno licenco,
- da je bil v zadnjih dveh letih vsaj 2x glavni sodnik na državnem oziroma mednarodnem tekmovanju kjer igra več kot 50 igralcev oziroma je povprečni rating prvih 10 igralcev vsaj 2200.
- kandidat mora s svojo sodniško dejavnostjo izkazovati visoko kakovost poznavanja Pravil šaha FIDE, kulturo sojenja ter intervencij v smislu krepitev sodniškega ugleda, kar ocenita OS in UO ŠZS,
- kandidat za IA norme zbira na novo (po pridobitvi FA).

15. člen

Načrt in program seminarjev za sodnike v skladu s tem pravilnikom predpiše in izvaja Odbor sodnikov ŠZS.

16. člen

Na seminarju opravi kandidat za novega sodnika in kandidat za napredovanje v državnega sodnika preizkus znanja, ki je sestavljen iz pisnega in ustnega dela. Pisni del preizkusa znanja je sestavljen iz osmih (8) vprašanj iz seznama stotih (100) vprašanj, ki so objavljene na spletnih straneh ŠZS.

Izpit za državne sodnike vsebuje preizkus znanja enega izmed uradnih jezikov FIDE, ki si ga izbere kandidat

17. člen

Sestavni del vsakoletnega izobraževanja je pridobitev licence. Sodniška licenca, ki je pridobljena oz. potrjena v tekočem letu, velja do 31.12. naslednjega leta. Samo sodniki z licenco smejo samostojno voditi šahovske turnirje, ki se ratingirajo in kategorizirajo. Načini pridobitve so naslednji:

- sodniki in državni sodniki morajo opraviti test za licenco po programu, ki ga pripravi OS. Ob večjih spremembah pravil, OS pripravi navodila, ki se objavijo na portalu ŠZS in pošljejo na elektronske naslove sodnikov.
- FA in IA si pridobijo licenco s plačilom letne sodniške članarine.
- Sodnikom, starejšim od 65 let se licenca avtomatsko prizna s plačilom sodniške članarine in udeležbo na licenčnem seminarju. Ne rabijo pa delati licenčnega testa. V tem primeru sodnik lahko sodi tekmovanja, ne more pa biti glavni sodnik na Državnih prvenstvih.

4. PRAVICE IN DOLŽNOSTI SODNIKA

18. člen

Šahovski sodniki vodijo vsa uradna tekmovanja in pomembnejša neuradna tekmovanja v skladu z določbami pravilnikov ŠZS in FIDE.

19. člen

Mednarodne turnirje in mednarodna srečanja državnih reprezentanc lahko kot glavni sodniki sodijo IA in FA, namestniki so pa lahko DS. Državna tekmovanja, posamezna in ekipna, lahko kot glavni sodniki sodijo IA, FA, kjer ni možno osvajati mednarodnih naslovov pa tudi DS; namestniki pa so lahko šahovski sodniki. Ostala tekmovanja, ki se ratingirajo za FIDE rating, lahko sodijo vsi sodniki z

veljavno sodniško licenco.

20. člen

V izjemnih primerih, ko se ne more zagotoviti sodnik ustrezne ravni (kot je predvideno v prejšnjem členu), ali iz posebnih razlogov (npr. kadar je treba določiti sodnika iz mesta igranja ipd.) se lahko določi za to tekmovanje tudi sodnik z eno stopnjo nižje ravni, kot je to predvideno v 20. členu tega pravilnika. V tem primeru je za to treba imeti soglasje OS.

21. člen

Sodnik neposredno vodi tekmovanje in je glavna in najbolj odgovorna oseba za pravilen potek tekmovanja. Njegove dolžnosti so v glavnem določene z določbami Pravil igre FIDE, tem pravilnikom, pravilnikom zadevnega tekmovanja, kakor tudi z drugimi določbami in predpisi šahovske organizacije.

22. člen

Dolžnosti sodnika so zlasti naslednje:

- preverja primernost igralnih prostorov (velikost, osvetlitev, ogrevanje, ventilacija in drugo),
- skrbi, da se v sodelovanju z organizatorjem zagotovi potreben inventar (mize, stoli, šahovske garniture, ure, formularji, zapisniki in podobno),
- skrbi (odgovarja), da se uporabljajo Pravila igre FIDE, tekmovalni pravilnik in drugi predpisi,
- sprejema na prvi stopnji odločitve v toku tekmovanja,
- Na poziv Odbora sodnikov mora glavni sodnik tekmovanja v roku 7 dni poslati pisno poročilo o tekmovanju in morebitnih zapletih

23. člen

Tekmovanja, kjer je glavni sodnik tudi igralec na tem turnirju, se ne smejo prijaviti za ratingiranje in kategoriziranje, razen če je turnir v pospešenem ali hitropoteznem šahu in sta na tekmovanju vsaj 2 licencirana sodnika.

5. DISCIPLINSKA ODGOVORNOST SODNIKA

24. člen

Za vse prekrške, napake, materialne kršitve pravilnikov, nešportno in nespodobno obnašanje, neodgovorno in površno opravljanje zaupanih nalog in dolžnosti je sodnik odgovoren sodniški organizaciji in je lahko kaznovan po določbah tega pravilnika.

25. člen

Disciplinski prekrški so zlasti:

- neopravičen neodziv in izostanek s sojenja tekmovanja, za katero je določen,
- nespoštovanje pravil FIDE in ŠZS,
- posojanje imena z namenom zagotovitve ratingiranja in kategoriziranja tekmovanja
- neopravičena zapustitev sojenja tekmovanja,
- neopravičena zakasnitev na tekmovanje ali na posamezno seanso,
- nekulturno, nekorektno in nešportno obnašanje (žalitev, kleveta, fizični napad in podobno),

- nevestno, površno, neobjektivno vodenje tekmovanja,
- kršitev statuta ter odločitev ŠZS in drugih pristojnih šahovskih forumov,
- opustitev dolžnosti izvršitve odločitev turnirskega odbora oziroma drugostopenjskega organa,
- opuščanje dolžnosti izvrševanja svojih obveznosti do sodniške organizacije,
- opustitev dostavitve sodniškega poročila in dokumentacije organizatorju v določenem roku,
- malomarnost pri ravnanju z inventarjem in rekviziti, ki so mu bili zaupani,
- neprevzemanje sankcij za prekrške, ki jih storijo udeleženci tekmovanja, sodnikovi pomočniki in pomožno osebje.

26. člen

Kazni za disciplinske prekrške so naslednje:

- pisni opomin,
- prepoved sojenja določene vrste ali določene ravni tekmovanja za določen čas,
- prepoved sojenja vseh tekmovanj za določen čas,
- izključitev iz sodniške organizacije,
- denarna kazen zaradi povzročitve materialne škode.

27. člen

Časovne kazni ne morejo biti krajše od enega meseca, niti ne daljše od dveh let.

28. člen

Kazni so lahko tudi pogojne. Pogojne ne morejo biti naslednje kazni: pisni opomin, prepoved sojenja, če je daljša od enega leta.

29. člen

Pri izreku kazni se upošteva, če je bil prekršek storjen iz malomarnosti ali naklepno, kakor tudi vse olajševalne in obremenilne okoliščine. Olajševalne okoliščine so zlasti: priznanje storitve, kesanje, dobro vedenje pred in po storjenem prekršku, prejšnja nekaznovanost in prizadevanje v delu šahovske organizacije. Obremenilne okoliščine so predvsem: prejšnja kaznovanost, istovrstnost prekrška in neprimerno vedenje po storjenem prekršku.

30. člen

Disciplinski postopek sproži sodniška organizacija in to na podlagi prijave. Prijavo za sprožitev disciplinskega postopka lahko predloži:

- prizadeti igralec,
- turnirski odbor oziroma drugostopenjski organ tekmovanja,
- organizator tekmovanja,
- pristojni šahovski forum.

31. člen

Takoj ko se postopek začne, se storilec postopka pokliče na zaslišanje ali se ga pozove na predložitev pisne izjave. Če storilec prekrška ni dosegljiv v roku dveh mesecev se postopek izpelje brez njegove prisotnosti.

32. člen

Če storilec prekrška ne pride na zaslišanje ali ne dostavi zahtevane pisne izjave, se lahko kazen izreče tudi brez zaslišanja.

33. člen

Kazen sodniške organizacije je izvršilna. Proti tej odločbi ima kaznovani sodnik pravico pritožbe na Upravni odbor ŠZS v roku 15 dni od prejema odločbe.

34. člen

Na drugi stopnji se lahko:

- pritožba zavrne,
- pritožba zavrne ter potrdi odločba prve stopnje,
- odločba razveljavi ter predmet vrne prvostopenjskemu organu v ponovno obravnavo,
- pritožba delno ali v celoti upošteva in kazen spremeni.

Proti drugostopenjski odločbi ni pritožbe.

6. KONČNE DOLOČBE

35. člen

Na portalu ŠZS se redno posodablja seznam licenciranih sodnikov (preverjanje znanja z licenco in plačana članarina).

Pogoja sta:

- članstvo v sodniški organizaciji (plačana članarina),
- ugotovitev odbora sodnikov, da sodnik izpolnjuje pogoje za sojenje (licenca).

Pogoje za sojenje vsako leto predpiše OS.

36. člen

Šahovska zveza Slovenije vodi register sodnikov v katerem so naslov, podatki o plačanih članarinah, licencah-

37. člen

- prvi pravilnik je sestavil OS ŠZS 4. 2. 2009 in je bil sprejet 3. 3. 2009 na UO ŠZS. Naknadne spremembe:
- predlog sprememb OS ŠZS 6. 11. 2017 in sprejet 20. 12. 2017 na UO ŠZS
- na pobudo komisij ŠZS naknadna sprememba sprejeta 15. 4. 2019 na UO ŠZS
- predlog sprememb OS ŠZS 17. 3. 2024 in sprejet 6. 6. 2024 na UO ŠZS